

Datum
2019-10-10Beteckning
KS 2019/401Politik och kommunikation
Erik Thornström, 08-677 27 08
erik.thornstrom@energiforetagen.seStockholms stad
Kommunstyrelsen, rotel 1
Stadshuset
105 35 Stockholm
E-post: kommunstyrelsen@stockholm.se
RI-remissvar.SLK@stockholm.se

Remiss av motion om skatt på avfallsförbränning

Energiföretagen Sverige samlar och ger röst åt omkring 400 företag som producerar, distribuerar, säljer och lagrar energi. Vårt mål är att utifrån kunskap, en helhetssyn på energisystemet och i samverkan med vår omgivning, utveckla energibranschen – till nytta för alla. Vi vill med anledning av att Svensk Fjärrvärme finns med på remisslistan informera om att Energiföretagen Sverige bildats genom en fusionering av de tidigare branschföreningarna Svensk Energi och Svensk Fjärrvärme under 2016.

Sammanfattning

Energiföretagen Sverige tillstyrker att kommunstyrelsen i Stockholms stad bifaller motionärens förslag om att den föreslagna utformningen av avfallsförbränningsskatten behöver ändras för att kunna bidra till ökad materialåtervinning och minskade klimatpåverkande utsläpp.

Inledning

Energiföretagen Sverige tackar för möjligheten att yttra sig över rubricerad remiss. Vi vill påtala att sedan motionen skrevs den 4 mars 2019 har förslaget om en avfallsförbränningsskatt hunnit tas vidare i en fortsatt beslutsprocess inom Regeringskansliet. Regeringen beslutade den 21 september 2019 om en lagrådsremiss med förslag till utformning av en avfallsförbränningsskatt. I lagrådsremissen föreslås en avfallsförbränningsskatt införas fr.o.m. den 1 april 2020. Lagrådet yttrade sig den 4 oktober och lämnade omfattande kritik mot den föreslagna skattens utformning. Energiföretagen Sverige yttrar sig därmed med utgångspunkt i det förslag som för närvarande är aktuellt kring avfallsförbränningsskattens utformning.

Energiföretagen är starkt kritiska till Förbränningsskatteutredningens förslag till utformning av en avfallsförbränningsskatt

Energiföretagen Sverige avstyrkte i sitt remissvar till Finansdepartementet den 30 november Förbränningsskatteutredningens lagförslag (SOU 2017:83) om en skatt på avfallsförbränning. Remissvaret i sin helhet finns tillgängligt [här](#). Vi delar dock utredningens slutsats att en skatt på avfallsförbränning inte bör införas då det inte är ett ändamålsenligt styrmedel för att bidra till uppfyllandet av de klimat-, energi- och avfallspolitiska målen. Bland annat anförde Energiföretagen följande synpunkter i vårt remissvar:

- Skatteförslaget står inte i överensstämmelse med den blocköverskridande energipolitiska överenskommelsens skrivningar om att "en konkurrenskraftig fjärrvärmesektor och minskad elanvändning i uppvärmningen är förutsättningar för att klara den förnybara el- och värmeförsörjningen under kalla vinterdagar. Skatteförslaget skulle i praktiken innebära en fiskal konsumtionsskatt på fjärrvärme.
- Skatt på energiåtervinning och andra pålagor, exempelvis via EU:s utsläppshandelssystem EU ETS, har liten – om ens någon – effekt på att styra mot ökad materialåtervinning.
- Vi anser att det saknas en analys av effekterna av en skatteutformning som undantar importerat avfall till förbränning och en närmare analys av definitionen av vilka biobränslen som ska undantas från avfallsförbränningskatten. Enligt vår mening skulle ett undantag från skatten för importerat avfall möjliggöra att den önskade styreffekten mot ökad materialåtervinning skulle uppnås.
- Intentionen om att en skatt nedströms skulle kunna åtgärda problem uppströms i produkt- och materialflödet är en felaktig utgångspunkt.

Energiåtervinningen av avfall har en viktig roll i den cirkulära ekonomin

Från Energiföretagen Sveriges sida bejaktar vi de politiska ambitionerna om ökad materialåtervinning och fossilfrihet. Vi anser att avfall ska i möjligaste mån förebyggas. Det avfall som ändå uppkommer i samhället ska hanteras enligt avfallshierarkin. Det innebär att avfall i första hand bör återanvändas, i andra hand materialåtervinnas, först i tredje hand energiåtervinnas i avfallsförbränningsanläggningar, och i sista hand deponeras. Det avfall som inte har förebyggts och som inte är lämpligt att återanvända eller materialåtervinna och som andra aktörer inte ser något värde i, kan komma till nytta genom energiåtervinning och produktion av el, värme och kyla.

I Sverige har vi goda förutsättningar till en effektiv energiåtervinning av avfall genom att kunna utnyttja värmen i de väl utbyggda fjärrvärmenäten, vilket i stor utsträckning saknas i många EU-länder. 2017 motsvarade energiåtervinning ur avfall värmebehovet i cirka 1 250 000 lägenheter och elbehovet för 680 000 lägenheter. 2017 svarade energiåtervinningen av avfall för drygt 18,3 TWh energi, fördelat på 16,1 TWh värme och 2,2 TWh el och 75 GWh fjärrkyla.

I ett systemperspektiv innebär energiåtervinning av avfall i Sverige att koldioxidutsläppen minskar, då deponering och elproduktion med fossilt ursprung undviks på marginalen. Genom en storskalig energiåtervinning av avfall möjliggörs i dag att man mycket effektivt kan rena utsläppen och avgifta samhället. Ett exempel är Söderenergi som med den energiåtervinning av avfall som bolaget utför gör att 99,97 procent av tungmetallerna i avfallet tas om hand och avskiljs från vidare kontakt med människor och miljö. Genom analys av sina flöden har Söderenergi kommit fram att plast och andra avfallsfraktioner som de energiåtervinner innehåller 106 000 kg bly, kvicksilver, kadmium, arsenik och krom. Genom energiåtervinning av avfall destrueras farliga organiska ämnen vid

hög temperatur och tungmetallerna oskadliggörs. Alternativet att materialåtervinna flöden som innehåller hundratals farliga organiska föreningar och tusentals ton tungmetaller är inte förenligt med ett giftfritt kretsloppstänkande. Även om vi idag skulle besluta om ett totalförbud mot användningen av farliga kemikalier och gifter i nyproducerad plast kommer det att finnas giftig plast kvar i gamla produkter och byggnader lång tid framöver. Dessa gifter måste tas hand om i framtiden när husen rivs och produkterna är uttjänta.

I dag läggs omkring 130 miljoner ton avfall på deponi årligen inom EU. I Sverige energiåtervinns ca 6,1 miljoner ton avfall per år varav 1,5 miljoner ton importeras. Genom effektiv energiåtervinning i svenska anläggningar undviks större klimatpåverkande utsläpp från deponier i övriga Europa. Genom energiåtervinningen erhålls också för Sverige viktiga exportintäkter från avfallsbehandlingstjänsten.

Energiföretagen Sverige är kritiska till lagrådsremissens föreslagna utformning av avfallsförbränningskatten

Merparten av remissinstanserna avstyrkte Förbränningskatteutredningens lagförslag om en avfallsförbränningskatt däribland Naturvårdsverket, Energimyndigheten, Skatteverket, Konkurrensverket, Kommerskollegium liksom näringslivet i stort. Trots detta väljer regeringen och dess samarbetspartier att i den 21 september presenterade lagrådsremissen gå vidare med en i allt väsentligt oförändrat förslag till utformning av avfallsförbränningskatten.

Vi anser att det är ytterst beklagligt att skatten föreslås läggas i sista ledet. Det vill säga beskatta energiåtervinning av det restavfall som blir över, efter att avfallet passerat alla tidigare led. Utformningen av den aviserade avfallsförbränningskatten bidrar tyvärr på intet sätt till de uttalade miljö- och klimatmålen. Utifrån den presenterade skatteutformningen konstaterar vi att effekten i praktiken kommer att bli fiskal och ytterligare undergräver fjärrvärmens och kraftvärmens konkurrenskraft, i strid med den uttalade energipolitiska inriktningen. Skatten blir därmed knappast "grön" utan innebär ytterligare ett slag mot kraftvärmens som redan drabbats av den chockhöjda kraftvärmebeskattningen från den 1 augusti.

Det är mycket beklagligt att regeringen över huvud taget går vidare med genomförandet av en avfallsförbränningskatt. Att beskatta avfallsförbränning (energiåtervinning av restavfall) har redan prövats, men då skatten visade sig inte ha avsedd effekt togs den bort 2010. För att få någon effekt på avfallsmängderna, vilket är syftet, fungerar det inte att lägga en skatt i sista ledet. För verklig effekt behöver tidigare led beskattas. Det skulle till exempel kunna vara utfasning av onödiga plastprodukter, högre skatter på plast som inte är återvinningsbara eller innehåller gifter. Om en stor del av den plast som skickas till materialåtervinning inte går att återvinna kommer inte en förbränningskatt göra den mer återvinningsbar.

Även Lagrådet är kritiska till den föreslagna utformningen av avfallsförbränningskatten

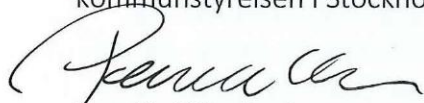
Lagrådet är i sitt yttrande som presenterades den 4 oktober kritiska till den presenterade utformningen av avfallsförbränningskatten. Bland annat framför de följande:

- *"Lagrådet konstaterar att det inte anförts något konkret stöd för att det angivna syftet med förslaget skulle uppnås; vad som anges som stöd är snarast antaganden om effekter som kan komma att uppstå under vissa förhållanden."*
- *"Enligt Lagrådets mening bör frågan om den föreslagna lagen kan antas tillgodose de angivna syftena ytterligare belysas."*
- Lagrådet ifrågasätter att skatten ska utvärderas redan innan den införs, om de potentiella effekterna ska utvärderas borde det ha varit del av lagstiftningsärendets beredningsunderlag.

Energiföretagen Sverige instämmer i att föreslagen utformning av avfallsförbränningskatten motverkar utsortering av avfall i sorteringsanläggningar

I den remitterade motionen om skatt på avfallsförbränning anförts att skatten på avfallsförbränningskatten behöver utformas så att den faktiskt bidrar till målsättningarna att öka materialåtervinningen och minska koldioxidutsläppen. I och med uppbyggnaden av avfallssorteringsanläggningar i anslutning till kraftvärmeverken i Brista och Högdalen behöver skatten utformas så att den ger incitament att sorteringsanläggningar nyttjas för att öka materialåtervinning. Den framlagda lagrådsremissens förslag till utformning av avfallsförbränningskatt ger dock inte sådana incitament utan motverkar i stället detta. Vi vill här hänvisa till att Stockholm exergi i en hemställanskrivelse till Finansdepartementet lyft förslag till ändringar i lagförslagets utformning (daterat 2019-02-17).

Vi vill även hänvisa till att regeringen i lagrådsremissen aviserar att en utvärdering av skattens utformning kommer att ske med start hösten 2019. I denna utvärdering ingår att analysera behovet av förändringar i lagstiftningen så att denna mer effektivt kan uppnå målen och förbättra förutsättningarna för materialåtervinning. Mot denna bakgrund tillstyrker Energiföretagen Sverige att kommunstyrelsen i Stockholms stad bifaller motionärens förslag.

Pernilla Winnhed

VD, Energiföretagen Sverige

Erik Thornström

Ansvarig skatter, styrmedel,
energianvändning och resurseffektivitet